

zou zij een eeredicht gewijd hebben aan haar gemaal na diens overwinning over de Perzen. Te Jeruzalem gaf zij een vrije vertaling van enkele Bijbelstukken, een leven van Christus in Homerische hexameters en een martyrium, een martelaarsboek, van den heiligen Cyprianus en van de heilige Justina. Het was het verhaal van een bekeerden natuurkundige, wellicht het prototype van de latere Faustlegende.

Theodoros Lector verhaalt, zooals we reeds zeiden, dat de schilderij, voorstellende de Moeder Gods en haar Kind, door Lucas gepenseeld, door Eudocia te Jeruzalem werd ontdekt en door haar werd opgezonden naar Constantinopel.

Een tweede bron, die Lucas als schilder noemt, is het Menologium uit de 10de eeuw (980), een maandregister van de Grieksche kerk, van dezelfde strekking als het boek der martelaren of Martyrologium der Roomsche kerk. Het werd op last van keizer Basilius II vervaardigd en draagt daarnaar den titel: *Il Menologio di Basilio II* en ook wel *Menologium Graecorum*. Lucas wordt voorgesteld op een der miniaturen met gouden achtergrond (Afb. 2)*). Hij is daar niet de beeldende kunstenaar, doch is liggende in zijn sarkofaag. Naar de uiteenzetting, voorkomende in „*Il Menologio di Basilio 2 (Cod. Vaticano Greco 1613) 1 Testo. 2 Tavole. Torino 1907*”, is Lucas voorgesteld als iemand van middelbaren leeftijd met bruinen baard. Hij ligt daar, de handen gekruist op de borst, gekleed in een blauwe tunica met goudborduur aan den schouder en een overkleed, dat van lichtbruin in hemelsblauw overgaat. Twee geestelijken aan het voeteneinde zijn nog bezig, hem neer te leggen in de met bogen versierde zilveren sarkofaag. De priester aan het hoofdeinde bewierookt den doode uit een gouden wierookvat, dat hij in de rechterhand houdt. Hoewel de schilder klaarblijkelijk de bedoeling heeft gehad, om de eerste begrafenis van Lucas in Thebe voor te stellen, en niet de latere bijzetting van zijn asch in den tempel der heilige Apostelen te Constantinopel, is deze tempel toch door hem afgebeeld op den achtergrond.

Zilveren pannen dekken de koepels, waarvan drie gekroond zijn door een wit kruis met witte leliën. Voor het „*Apostoleion*”, dus voor de kerk loopt rechts een zuilengang met tusschen de bogen weer witte leliën.

Keizer Justinianus zou de asch van den h. Lucas samen met die van den h. Andreas en van den h. Timotheus in een zilveren urn hebben doen wegsluiten. Deze gegevens mocht ik ontvangen van de Utrechtsche Universiteitsbibliotheek, die een fotografischen nadruk van het handschrift en het zoeven genoemde werk bezit, terwijl mij tevens de vertaling werd verstrekt van den Griekschen tekst, welke voorkomt boven het miniatuur van onze afbeelding, aldus luidende:

*) Zie hiervoor de Juli-afl.